

Tapsan Tähti

-musiikinäytelmä

KUOPION UUSI KESÄTEATTERI

esittää Kuopion Rauhalahden
kesäteatteriarenalla

28.6.-17.7. & 27.7.-14.8.

laulunäytelmän
Tapio Rautavaaran elämästä

Tapsan Tähti

Päärooleissa:
Sami Kojonen & Kaija Kärkinen

Lippuvaraukset ja lisätietoja 045 111 8527 tai sähköpostilla info@kuopionuusikesateatteri.com

KUOPION UUSI KESÄTEATTERI

Käsikirjoitus:
Johanna Keinänen – Sami Kojonen

Dramaturgi: Kimmo Virtanen

(versio 2.2)

Tahtiteatteri

© Tahtiteatteri Oy 2016

Tapsan Tähti

Käsikirjoitus: Johanna Keinänen & Sami Kojonen
Dramaturgi: Kimmo Virtanen

Roolit

Tapsa vanhana
Tapsa nuorena
Liisa vanhana
Liisa nuorena
Radioselostaja
Poliitikko
Raksamies 1
Raksamies 2
Raksanainen
Sopraano
Appi
Anoppi
Sotamies 1
Sotamies 2
Radiolotta
Lehtipoika
Lääkäri
Keikkakaveri 1
Keikkakaveri 2
Järkkäri
Spiikkerimanageri
Stadionkuuluttaja
Nukkumatti
Eufrosyne-mummu
Cowboy 1
Cowboy 2
Äiti
Tytär 1
Tytär 2
Sotakaveri
Tytö

**PROLOGI: OLYMPIAHEITTO:
KEIHÄS KÄDESSÄ.**

*(Tapsa tulee heittopaikalle keihään
kanssa.)*

*Kohtaukseen ui sisään harjannos-
tajaiset.*

**1.KOHTAUS: FINLANDIA-TALON
HARJANNOSTAJAISET**

*Harjannostajaiset, virallinen ohjelma-
osuus. Poliitikko puhuu, kaksi
raksamiestä ja -nainen sipisevät.*

RADIO:

Rautavaara Finland! Hän riisuu
tyynesti valkoisen, sinikoristeisen
verryttelypukunsa, joka hohtaa
kauniisti kentän vihreyttä ja
juoksuradan punaa vasten. Tarttuu
aseeseensa ja kävelee kauas
juoksuradan kaarteeseen.

TAPSA (n):

Pitää osua tiukkaan paikkaan.

POLIITIKKO:

Hyvät rahoittajat, valtionjohto ja
rakentajat. Tervetuloa Finlandia-
talon harjannostajaisiin. Tämän
katon alla tullaan kokemaan

tulevaisuudessa fantastisia hetkiä
kulttuurin ja taiteen parissa.

RAKSAMIES 1:

Hei! Katto ny!

RAKSAMIES 2:

Mitä?

RAKSAMIES 1:

Kattoo!

POLIITIKKO:

Tulkoon tästä rakennuksesta
kansallisen kulttuurimme kestävä
monumentti, uhmatkoon se ajan
hammasta ryhdikkäänä ja ikuisena
kuin sen seiniä peittävä Carraran
marmori.

RAKSANAINEN:

Oleks sää sen tehny.

RAKSAMIES 2:

Jaa mää vai?

RAKSANAINEN:

No sää!

RAKSAMIES 2:

Joo. Kyl mäa sen tein.

RAKSAMIES 1:

Katto ny. Se o vinossa.

RAKSAMIES 2:

Jaa katto vai?

POLIITIKKO:

Seuraavana taiteilija, sopraano
Eleonoora Tavastststststjärnä
esittää Jean Sibeliuksen
yksinlaulun Kom nu hit död.

RAKSANAINEN:

No katto!

*Eleonoora laulaa mykästi. Rakentajat
jatkaa sipittelyä.*

RAKSANAINEN:

Katto itte! Iha vinossa!

RAKSAMIES 2:

Kylä mäa sen tiärän. Siihen on
kattos vedetty akustiikka.

RAKSAMIES 1:

Akustiikka?

RAKSAMIES 2:

Jep. Akustiikka. Koko pintaan. Son
viimestä huutoo. Ilman akustiikkaa
katto, herrat ei nää konserttia.

RAKSANAINEN:

Ai jaa semmonen keksintö.

RAKSAMIES 1:

Kyä osaa olla riipivä ääni tolla
vosulla.

RAKSAMIES 2:

Näin o. Onneks on akustiikka niin
näkee ton kaula-aukon ees.

Eleonoora on vääntänyt aarian loppuun.

Aplodeja.

RAKSANAINEN:

Katto!

RAKSAMIES 2:

Niin. Akustiikka-asennettu katto.
Että musiikki näkyy herroille.

RAKSAMIES 1:

Ei kun katto, tuolta tulee
Reissumies.

*Nuori Tapsa keihään kanssa heittopai-
kalla vaihtuu Vanhaan Tapsaan kitaran*

*kanssa. Tapsa tulee heittopaikalta
muiden seuraan.*

TAPSA (v) :

Terve vaan mieheen ja naiseen.

RAKSANAINEN:

On siinä vahvalapanen mies. Minä olen aina sua ihailtu ja ny sä oot siinä. Enkä mä nytkään voi muuta kuin kattella vain.

TAPSA (v):

No kyllä kuuntelu on siskolle sallittu.

RAKSANAINEN:

Mistä sä minun nimen tiedät? Nyt kaikki luulee että meillä on suhde.

Poliitikko tulee.

POLIITIKKO:

Taiteilija Rautavaara...

TAPSA (v):

Tapsa.

RAKSANAINEN:

Hei kuulkaas ministeri, vai mikä kanisteri, meillä ei oo suhdetta tään

Rautavaaran kanssa.

POLIITIKKO:

Vai niin.

TAPSA (V):

Ja tämä tarina on tosi.

POLIITIKKO:

Taiteilija Rautavaara, tuolla olisi kutsuvieraiden pöytä...

TAPSA (V):

Tapsa. Mun on tässä hyvä.

RAKSANAINEN:

Ja minä katkasan tässä ja nyt huhuilta siivet, ei oo suhdetta. Meillä.

RAKSAMIES1:

Miten se lapamato sanokaan?

RAKSANAINEN:

(Raksamiehille) Meillä ei oo suhdetta.

POLIITIKKO:

Presidentin delegaatio saapuu
juuri, pääsee keikan jälkeen
urheilumiehet juttusille.

TAPSA (V):

(Poliitikolle) No mun on siltiki tässä
hyvä *(Rakentajille)* Oottekos te
panneet merkille että teillähän on
täällä katto vinossa.

Tapsa alkaa soitella kitaraa.

RAKSAMIES 2:

Se on akustiikkaa. Että herrat
näkee musiikin.

POLIITIKKO:

Pojat heittää huulta, akustiikka on
kuuluvuusasia, ääniaallot,
tietäähän taiteilija Rautavaara...

TAPSA (V):

Tapsa.

RAKSANAINEN:

Ja sitten jos joku nyt vielä luulee
niin ei pirä paikkaansa...

RAKSAMIES 1:

Toivossa on hyvä elää. Niin se lapamato sano.

TAPSA (V):

Näin se on elämän kirjo, ystävät, narrit, herrat ja lapamadot. Kehitys kehittyy. Rakentaja rakentaa. Ja herrat näkee musiikin.

Poliitikko herkistyy sisäpoliittisista syistä.

POLIITIKKO:

Tait...

RAKSAMIEHET:

Tapsa!!

TAPSA:

Tapsa!

POLIITIKKO:

Tapsa. Kun olis toivekappale.

Voisitko.

RAKSANAINEN:

Saanko määkin toivoo?

RAKSAMIES:

Ja mää!

RAKSAMIES:

Ja mä!

SOPRAARO:

Ja minä!

TAPSA (v):

Ei edes tarvitse. Minä katsokaas
tunnen luissani, miten sellaisille
ihmisille pitää puhua ja laulaa, jotka
istuvat rakentamansa talon
harjannostajaisissa kaljapullot
nenänsä edessä ja puolikas omaa
pulloa päässään. Ja tiedän minä
senkin, miten pitää laulaa niille
joilla on ura umpikujassa. Tiedän,
millainen tunnelma heidän mieliään
kiehtoo, koska minunkin takanani
ovat monet kirjavat vuodet ja
kiemuraiset polut. Tämä on kaikille
niille, joilla reppu painaa ja hihnat
hankaa! (Reppu ja reissumies -
isku)

**Laulunumero: Reppu ja
reissumies**

TAPSA: (v) ja ENSEMBLE:

ON REPPU REISSUMIEHELLE KAI
KAIKKEIN PARAS TUTTU

MUTT MITÄ REPPU SISÄLTÄÄ SE
ONKIN ERI JUTTU
JOS KAIKEN KERTOIS SIITÄ
EI KOSKAAN AIKA RIITÄ.
SE VAATTELTA JA RUUALTA VAIN
SISÄLTÄKIN NÄYTTÄÄ
MUT REISSUMIEHEN REPPUAHAN
VIELÄ JOKIN TÄYTTÄÄ
EI NÄHDÄ SITÄ VOIDA
MUT ANTAA LAULUN SOIDA

REPPU JA REISSUMIES
SIINÄ VARMAAN ON SELLAINEEN PARI
OLI KYLMÄ TAI VAIKKAPA VARI
NIIN KUMPIKIN PAIKKANSÄ TIES'

SE REPPU SAATTAA SISÄLLÄNSÄ
PITÄÄ MUISTON ARMAAN
SE KEVYEKSI REPUN SÄÄ JA
VALOISAKSI HÄRMÄÄN
NO SILLOIN PÄIVÄ PÄISTÄÄ
JÄ MÄTKÄNTEKO MÄISTÄÄ

MUT SURU JOS ON REPUSSÄ TÄÄ
ÄHDISTUS JÄ HUOLI
NIIN REPUN PÄINON LISÄYSTÄ
TULEE TOINEN PUOLI
SE HIERTÄÄ HÄRTIOISSÄ
ON MÄTKÄN HÄUSKUUS POISSÄ

REPPU JA REISSUMIES
SIINÄ VARMAAN ON SELLAISEN PARI
OLI KYLMÄ TAI VAIKKAPA VARI
NIIN KUMPIKIN PAIKKANSÄ TIES

POLIITIKKO:

Minä olen Suomen kansa.

RAKSAMIES 1:

Niin olen minäkin.

RAKSAMIES 2:

Ja minä!

RAKSANAINEN:

Ja minä!

POLIITIKKO:

Kaikki siis ollaan.

POLIITIKKO:

Jos ei kansa niin sen edustajia
ainakin.

RAKSANAINEN:

Ja tämä Tapsa on meidän kaikkien
sankari.

RAKSAMIES 2:

Kultamitalimies!

TAPSA (v):

Minä olen olympiavoittaja.

Kultamitalin voi voittaa vaikka
sonninäyttelyssä!

POLIITIKKO:

Elokuvatähti.

SOPRAANO:

Ensilikistäjä!

RAKSANAINEN:

Laulaja, tarinankertoja.

RAKSAMIES 2:

Lyyrikko.

RAKSAMIES 1:

Suomalainen työmies, reilu jätkä.

RAKSANAINEN:

Rehellinen mies.

KAIKKI:

Reissumies.

TAPSA: (v) JA ENSEMBLE:

REPPU JA REISSUMIES
SIINÄ VARMAAN ON SELLAINEN PARI
OLI KYLMÄ TAI VAIKKAPA VARI
NIIN KUMPIKIN PAIKKANSÄ TIES

*Nähdään taas nuori Tapsa
heittopaikalla valmistautumassa
heittoon.*

TAPSA (N):

Kuulkaas ny, Suomen kansa kun
en mä o mikään mielenkiintonen
ihminen!

KAIKKI:

Oletpahan!

Tapsa ja ensemble laulavat

REPPU JA REISSUMIES
SIINÄ VARMAAN ON SELLAINEN PARI
OLI KYLMÄ TAI VAIKKAPA VARI
NIIN KUMPIKIN PAIKKANSÄ TIES

TAPSA (N):

Ei musta kannata kertoa.

RAKSANAINEN:

Kannattaapahan!

RAKSAMIES 1:

Kyllä kansa tietää!

TAPSA (N):

Kertokaa ennemmin Liisasta.

RAKSANAINEN:

Mikä mies... haluaa että vaimosta kerrotaan... Poika, menepäs takasin menneisyyteen rakentamaan vaikka se Finlandia-talo valmiiksi. Ja kiinnitäkin kunnolla ne marmorilevyt. Minä jään tähän hetkeen kertomaan näille mukaville ihmisille jostakin kestävämmästä. Jostakin ikuisesta. Nimittäin suuresta rakkaudesta.

Raksamiehet ja poliitikko poistuu. Nuori

Tapsa ja Liisa kuvassa.

RAKSANAINEN:

Tämä Liisa ja tämä Tapio olivat yhdessä yli 40 vuotta. Ihanaa.

*Nuori tapsa hyppää heittopaikalta
takaumaan.*

2. KOHTAUS: KIHLAJAISET

*Kahvittelutilanne Liisan lapsuuden-
kodissa. Tapsalla kovin kuppi tärisee.*

TAPSA (N):

Kamalaa. Seuraavassa
kohtauksessa pitäis nimittäin saada
naimalupa.

TAPSA (n):

(Liisan isälle) Niin arvoisa herra
olisi semmoista asiaa minulla, kun
että, minä kysyisin tämän Liisan
kättä.

APPI:

Kyllä se passaa.

TAPSA (n):

Syynä se kun minä häntä niin
kovasti rakastan.

APPI:

Oikein mielellään.

TAPSA (n):

Että näin...

APPI:

Sopiiko tämä Mammalle?

ANOPPI:

Kyllä!

TAPSA (n):

...kysyisin siis nyt... että käykö se.

LIISA:

Tapio...

APPI:

Voi mamma, mikä ilon päivä!

LIISA:

Me ollaan kihloissa!

ANOPPI:

Voi Tapika, minä niin onnellinen
oon että saan tuommoisen vävyn!

RAKSANAINEN:

(kameran kanssa) Riemulla ei ollut
rajoja, huserattiin kovin.

Riemastusta ja onnitteluja.

ANOPPI:

Tapika, tein sinulle lapaset.

APPI:

Ja tässä on porsaanpaisti, että jaksat harjoitella.

TAPSA (n):

Kiitos.

ANOPPI:

Voi, Tapika, saako halata?

Halaavat. Appi hakkaa Tapsaa harteisiin.

Ryhmittäytyvät kihlakuvaan ja pälättävät

APPI:

Sinä olet kunnon mies, Tapika.

Tiedän että pidät Liisasta hyvää huolta.

LIISA:

Pappa minä ihan itse pidän...

APPI:

Nyt, Tapika, sinuttele pois!

Sukulaisiahan meistä tulee.

TAPSA (n):

Tapio. Kiitos.

LIISA:

Pappa se nimi on Tapio...

RAKSANAINEN:

Ja sitten otettiin kihlajaiskuvia ja sanottiin muikku!

Jäävät kuvaan. Nuori Liisa kuiskii kuvasta.

LIISA (N):

Eihän se ihan näin mennyt...

RAKSANAINEN:

Menihän...

LIISA (N):

Älä väitä vastaan. Minä olin paikalla, sinä et.

RAKSANAINEN:

Myönnetään.

LIISA (n):

Oikeastaanhan se meni näin että...

TAPSA (N):

(Liisan isälle) Niin hyvä herra olisi semmoista asiaa minulla, kun että, minä kysyisin tämän Liisan kättä.

APPI:

Kyllä osaa olla tavattoman huonouksellisia ihmisiä täällä. Kysellään vaikka aivan hyvin on tiedossa että vastustan ja olen aina vastustanut tyttärentyttäni seurustelua kouluttamattoman OTK:n rakennustyömaan peltisevän apulaisen kanssa joka haaskaa aikaansa lauleskelemalla, vinguttamalla viulua, sekä viskomalla käsittämättömällä vimmallalla keppiä ilmaan kommunistisen kokoonpanon, Työväen Urheiluliiton alaosastossa. Oulunkylän Tähdessä. Onko se aivan mahdotonta aikuisen miehen ymmärtää, että heitetty keppi tulee ylhäältä aina takaisin alas? Lienee myös sanomattakin selvää, että peltisevän apulainen ei varmasti ole edes mielikuvituksen asteella voinut istua kanssani samassa mielikuvituskahvipöydässä puhumattakaan siitä, että olisi voinut pyytää tyttärentyttäni kättä, saati saanut sitä, saati lapasia, saati porsaanpaistia. (*Liisalle*) Vaikka tuo presidenttinä kuolisi, se ei meille

tule. (*nuorille*) Naimisiin menette
vasta kuolemani jälkeen. Onko
kysyttävää?

TAPSA(n):

Ei.

RAKSANAINEN:

Vastaus siis on...

KAIKKI:

Ei.

RAKSANAINEN:

Silti tämä rakkaus kesti. Kesti
välimatkan, toisen maailmansodan
ja vanhempien vastustuksen. Kesti
urheilun ja laulukeikat ja ne
ensilistikistäjän roolit elokuvissa.
Kesti senkin, että työ vei Liisaakin
pitkin Suomea.

LIISA (V):

Sitä paitsi se olin oikestaan minä
joka kosin, mutta siitä myöhemmin.

*Nuori Tapsa ja Liisa alkavat
tanssia.*

HÄÄVALSSI

NYT VALSSI SOI JA KAHDEN OOMME
MAAILMASSA
MULLE AINAISEKS JÄÄT.
SAAN VIHDOINKIN HÄÄVALSSIIN
RAKKAIMMAN JOHTAA,
NYT MEILLÄ ON HÄÄT.

KUIN TÄHTI, KUKKA, KAUNIS OLET
RAKKAIMPANI,
PÄIVÄ KIRKKAUTTAAN LUO.
KUN SUN ONNI LAHJANAAN NYT
SUO,
SUURIMMAN RIEMUN SE TUO.

*Loput Suomen kansasta saapuu.
Kaikki liittyvät tanssiin. Häähumua.*

POLIITIKKO:

Ajalla on merkillinen vaikutus
muistoihin.

RAKSAMIES 1:

Taitaa olla nyt sitä paljon puhuttua
muunneltua totuutta.

RAKSAMIES 2:

Mutta elämä on arkista,
sankareillakin.

RAKSANAINEN:

No on tietysti, mutta kuka siitä arkisesta välittää kuulla, kun on musiikit ja kiertueet ja filmit ja kultamitalit ja Sininen uni ja Isoisän olkihattu ja ryysyistä rikkauksiin...

RAKSAMIES 1:

...tai omakotitaloon Oulunkylässä.

RAKSAMIES 2:

"Suurta ei ole se, ettei ole milloinkaan langennut, vaan se, että aina pystyy nousemaan."

RAKSAMIES 1:

Tuo oli hyvä! Oliko oma keksimä?

RAKSANAINEN:

Kukaan ole sankari ittekseen. Tää oli muuten omakeksimä.

3. KOHTAUS: SOTA

Tapsa aloittelee radiolähetystä. Karhumäkeä evakuoidaan neuvostojoukkojen suurhyökkäyksen alta. Kaksi sotamiestä (alunraksamiehet) ja lotta (alunraksanainen) pakkaavat levyjä ja laitteita samaan aikaan puulaatikoihin.

TAPSA (n):

(mikrofoniin) Hyvää iltaa Suomen sotilaat! Täällä Maaselän radio, jossa korpraali Tapio Rautavaara harjoittaa ikävän torjuntaa ja murheen murjontaa. Tulitamme pääasiassa omia mutta vähän vihollistakin huumorilla ja musiikilla niin kauan kuin kaapelit vetää, vaikka olemme jo saaneet käskyn pakata kaikki 3000 äänilevyä ja teknisen laitteiston velivenäläisen tieltä. Mutta nyt ohjelmaa: äskeisissä uutisissa kuulimme, että aseveljemme sotamarsalkka Rommel johtaa vetäytymistä Afrikan suunnalla. Sen kunniaksi Maaselän radion ikioma Disharmony Brothers and Sisters esittää Rommelin fokin!

Tapsa, lotta ja sotilaat laulavat radioon

ERÄMAAHAN EKSYIN KERRAN
VIHERTÄVÄN KEITAAN NÄIN.
VAAN SE KULKI SAMAN VERRAN,
KUIN MÄ KULJIN SINNE PÄIN.
TAISI OLLA KANGASTUSTA
SILMISSÄNI NÄKY TUO.

SOTAMIES 1:

Tästä ei ikuinen everstiluutnantti
Susitaival kyllä tykkää.

TAPSA (n):

Olkoon Hukkareissu tykkäämättä.
Huumoria vain pitää mennä tuonne
linjaan.

VAIKKA JATKOIN MATKUSTUSTA,
KOSKAAN TULLUT EN SEN LUO.

*Lotta ja sotamiehet jatkavat lähetystä
viheltelemällä tms. livemusalla.*

TAPSA (N):

(Mikrofoniin) Ja nyt niin monen
äänilevytoive Tauno Palon
esittämänä...

*Tauno Palo laulaa tallenteelta, Tapsa
ja muut jatkavat levyjen pakkaamista.*

*Toinen sotamies poistuu pakatun
laitelaatikon kanssa.*

Levy jää junnaamaan paikalleen

Tallenne

HURJA OLI PAPPANI AIKOINAAN
HURJEMPI VIELÄ TULI POJASTAAN
ISÄ OTTI KOLMEN TYTÖN LEMMEN
VAAN MINÄ OTIN ENEMMÄN KUIN
MUISTANKAAN
HURJA OLI PAPPANI AIKOINAAN

PANI AIKOINAAN PANI AIKOINAAN
PANI AIKOINAAN

RADIOLOTTA:

Tapsa miten sinä tuon teit?

TAPSA (N):

Toin niitä Helsingistä kolme. Kaksi meni pilalle mutta tästä kolmannesta tuli mieleinen.

Sotamies palaa.

SOTAMIES 2:

Tuli lähtökasky, ryssä on jo lähellä, Lotta- ja Marttakanttiinit evakuoidaan ny!

RADIOLOTTA:

Entäs äänilevyt?

TAPSA (n):

Jätetään viimeiseen kuljetukseen. Mää voin jäädä odotteleen. Menkää te vaan.

Lotat ja sotamiehet lähtevät. Evakuoitavaa porukkaa virtaa ohi. Tapsa istuu levylaatikoiden päällä ja piirtää kylttiä. Kuuluu räjähdyksiä. Sotamies tulee takaisin.

SOTAMIES 2:

Nyt me miinoitetaan tuo silta
oikealta puolelta. Kauanko sä
meinaat vielä istua siinä?

TAPSA (n):

Siihen asti että tulee viimeinen
kuljetus.

Tapsa lukee kirjoittamansa kyltin.

TAPSA (n):

Suomalaiset sotilaat. Älkää rikkoko
näitä levyjä.

TAPSA (V):

Jätetään ne vanja-enolle ehjinä.
Tapsa Rautavaara, Maaselän
radio.

Tapsa laulaa.

TAPSA (V):

LAULU SE ON OLLUT MINUN
ILTOJENI ILO
ILO IHANA KUIN UNENNÄKY-YÖNI

TAPSA (N):

LAULU SE ON OLLUT MINUN
ILTOJENI ILO
ILO IHANA KUIN UNENNÄKY-YÖNI

TAPSA (V):

LAULU SE ON OLLUT PÄIVIENI

RATTO

JA LAULU SE ON OLLUT MINUN

TYÖNI

LAULU SE ON OLLUT PÄIVIENI

RATTO

JA LAULU SE ON OLLUT MINUN

TYÖNI

Tapsa laskee kyltin ja lähtee kohti omia.

Nuori Tapsa vaihtuu vanhaksi Tapsaksi

LIISA:

LAULUAIN MUN ELÄMÄNI

NUORTENA NOTKUU KUIN

KESÄHEINÄ VAINIOILLA

LAULAIN MUN ELÄMÄNI

NUORTENA NOTKUU KUIN

KESÄHEINÄ VAINIOILLA

SILLÄ ON RINNOILLAAN RIEMUN

VIITTA JA HAUSKANHUNTU

HARTIOILLA SILLÄ ON

RINNOILLAAN RIEMUN VIITTA

JA HAUSKANHUNTU

HARTIOILLA

Lehtipoika tulee.

LEHTIPOIKA:

Sota päättynyt! Rauha tullu!

Ostakaa lehti!

LIISA (N):

Hei poika! Tässä lantti.

Lehtipoika yrittää ojentaa lehteä.

LEHTIPOIKA:

Rouva on hyvä.

LIISA (N):

En minä sitä lehteä halua. Jos
vaan huutasit uudestaan. On niin
mukava kuunnella.

LEHTIPOIKA:

Ai. No... hyvä on... Sota päättynyt!

Rauha tullu! Ostakaa lehti!

LIISA (N):

Huutasitko tämmösenkin (*sipattaa
korvaan*)

LEHTIPOIKA:

Suomen mestari Tapio Rautavaara
on kotiutettu!

LIISA (N):

Ja ehjänä ja hengissä.

LEHTIPOIKA:

Ehjänä ja hengissä!!

LIISA (N):

Ja sitten (*sipattaa*). Anna tulla oikein tunteella.

LEHTIPOIKA:

Rauha tullu! Suomen mestari Tapio Rautavaara on kotiutettu ehjänä ja hengissä ja kolmentoista vuoden erillään asumisen jälkeen omaan yhteiseen kotiin vaimon ja Irma-tytön luo!

Iso porukka laulaa. Vaihtavat samalla "siviilit" päälle ja tarttuvat kuokkiin ja lapioihin.

OTTAKAAMME ILO IRTI ELÄMÄSTÄ
JA TÄYTTÄKÄÄMME IKÄVYYDEN LOVI
OTTAKAAMME ILO IRTI ELÄMÄSTÄ
JA TÄYTTÄKÄÄMME IKÄVYYDEN LOVI
MYÖHÄISTÄ ON SILLOIN KUN
TUONEN TUVILL` TULLAAN

JA HILJAINEN ON MULLAN MUSTA
POVI MYÖHÄISTÄ ON SILLOIN KUN
TUONEN TUVILL' TULLAAN
JA HILJAINEN ON MULLAN MUSTA
POVI

*Suomen kansa jälleenrakennus-
hommissa. Tapsa tekee taustalla
klapeja.*

RAKSANAINEN:

Sodassa sankareita syntyi. Ja kyllä
niitä tarvittiinkin. Ei kellään riittäis
voimat jälleenrakentaa ja maksaa
sotakorvauksia ilman Tapsaa. Ja
niitä muita sankareita, Repeä,
Esaa, Topia, Siiriä...

RAKSAMIES 2:

"Sankari on heijastus, jossa
ruumiillistuu kansan ihannekuva
omasta itsestään."

RAKSAMIES 1:

Mistä se noita kaivaa? Sankari on
mies, joka tekee sankaritekoja.

4. KOHTAUS: KANAT

*Nuori Tapsa tekee klapeja. Liisa tulee
munakorin kanssa Vanha Tapsa ja*

*vanha Liisa tulevat seuraamaan
tilannetta kuin olisivat muistelemassa.*

LIISA (n):

Saatiin taas munia urheilijalle.

TAPSA (n):

Noin vähän.

LIISA (v):

Tapio. Niistä kanoista neljä oli
kukkoja.

Liisa osoittaa kirvestä.

TAPSA (v):

Sää tiedät mitä minä rintamalla
päätin...

TAPSA (v):

...että jos sieltä selviän, en enää
koskaan kohota asetta liikkuvaa
maalia kohti.

LIISA (n):

Tapio, ruuasta on kova pula.

TAPSA (n):

Hyvä on, mutta vain tämän kerran.

Tapsa menee

LIISA:

Poikkeus vahvistaa säännön.

LIISA (n):

Jätä yksi kukko!

5. KOHTAUS: URHEILUN TREENAUS

Tapsa treenaa keihäänheittoa.

Lehtipoika tulee.

(Olympia-humuääntä)

LEHTIPOIKA:

Päivää.

TAPSA (v):

Mistäs sää siihen tupsahdit?

LEHTIPOIKA:

No tulin vaan tuolta...

tulevaisuudesta... vuodesta

2016... minä oon nyt jo oikeesti

siinä suomalaisessa

soteyhteiskunnassa 80 vuotias,

mutta nyt minä oon vasta 10 vee ja

sun ihailija ja jos olisin oikeesti

voinu, olisin ollu tässä mutta nyt

vaan näin mielikuvituksessa

käväsisin tässä mutta että käykö

näin jos käväsen tässä.

TAPSA (v):

Nyt en kyllä tajunnu mutta käväse vaan.

LEHTIPOIKA:

Kiitos.

TAPSA (v):

Kiinnostaako keihäänheitto?

LEHTIPOIKA:

Kyllä. Kiitos.

TAPSA (v):

No. Ensin lämmitellään.

*Näyttää persoonallisia
lämmittelyliikkeitä. Poika tekee perässä.*

POIKA:

Nää on kuuluisat nää lämmittelyt.

TAPSA (v):

Pitää olla oma tyyli. No. Kattos.
Käsi on vaan naru, jonka päässä
on keihäs. Sitä heitetään jaloilla ja
vatsalihaksilla.

Pikkupoika yrittää.

LEHTIPOIKA:

Näinkö sinä siellä Antwerpenissä?
Ja Lontoossa? Olympialaisissa?
Sen kultamitalin?

TAPSA (v):

Ei siellä kuule voinu. Se alusta oli
aivan surkee jalka uppos nilkkaa
myöten. Vasemmassa laidassa oli
yksi luja paikka, tämän kokonen, ja
mä aattelin jos siihen saan
vasemman jalan, niin heitto
onnistuu, muuten leviää koko mies
spagaatiin kun Elanto.

LEHTIPOIKA:

Paras mies voitti.

TAPSA (v):

Paras mies liukastu. Seymour oli
parempi heittäjä. Mutta se ei osunu
siihen tiukkaan paikkaan.

LEHTIPOIKA:

Miten urheilijaksi tullaan?

TAPSA (v):

Harjoittelemalla. Ja
kuolemanpelosta voi olla apua.

Niin kun mun kohdalla. Oikeestaan se oli Oulunkylän kunnanlääkäri joka teki musta huippu-urheilijan. Mulla oli lapsena riisitauti ja rintalasta ei taivu. Se lääkäri sanoi, että ”Sun on poika ruvettava harrastamaan jotain urheilua. Muuten tulee noutaja.”

LEHTIPOIKA:

Minä haluan heittää sinun tyyliillä.

TAPSA (v):

No sitten. Koko ajan keihäs ylhäällä... noin, heittoaskelissa taakse ja vetohetkellä se on valmis.

Poika heittää

TAPSA (v):

Noin! Sinähän heität kuin Pitkämäki.

LEHTIPOIKA:

Miten sinä Pitkämäen nyt jo tiedät?

TAPSA:

Urheilumies on aina urheilumies.

6.KOHTAUS: VAUHDINOTTO.

*Nuori Tapsa taas keihään kanssa
heittopaikalla.*

SELOSTAJA:

Täällä Yleisradio ja Lontoo.
Suomen Tapio Rautavaara
valmistautuu keihäsfinaliin
ensimmäiseen heittoonsa.
Hyväkuntoinen sinivalkoinen
katsoo vakavana taivaanrantaan
tietäen, että tuonne, tuonne kauas
täytyisi keihään nyt lentää
tuodakseen maalleen ja itselleen
kunniaa.

7. KOHTAUS: LIISA - ENSITAPAAMINEN

*Vanha Tapsa tuo heittopaikalle nuorelle
Tapsalle polkupyörän, nuori ottaa
polkupyörän, vanha keihään.*

TAPSA (N):

Täytyy osua tiukkaan paikkaan.
Olis tässä olympiaheitto menossa.

TAPSA (V):

Tärkeemmät asiat ensin.

TAPSA (n):

Tästähän on kumi tyhjänä.

TAPSA (v):

Sitten se pitää täyttää.

TAPSA (v):

Ihmissuhde on kuin nuotio.

TAPSA (n):

Täytyy osua tiukkaan paikkaan. Se on päivää!

LIISA (n):

Päivää. Mitä saisi olla?

TAPSA (v):

Ensin se täytyy varoen sytyttää,

TAPSA (n):

Rengas tyhjä. Olisko

Teillä lainata pumppua?

LIISA (n):

Onhan nyt toki. Voin lainata omani.

Saisko olla muuta?

TAPSA (v):

..sitten se palaa, roihuaa...

TAPSA (n):

Muuta... Mitäs Teillä olis?

LIISA (n):

Kaikenlaista...

TAPSA (n):

Niin tota.. Ei nyt tällä kertaa muuta.
Kiitos. Tuon kohta takaisin.

TAPSA (v):

...ja lopulta muuttuu hiillockseksi,
mihin täytyy puhalttaa.

TAPSA (n):

Tässä pumppunne. Voi...
mennä...rengas... joskus...
uudestaankin...

LIISA (V) (hyräilee):

Kun kerran katsoi myyjättären
silmiin sinisiin...

LIISA (v):

Täältä saat taas pumpun sitten.

TAPSA (v):

Liisa! Kiitos.

8. Kohtaus: TV voittaa iltamat

Tapsa järjestee kollegoiden ja järkkärin kanssa nuorisoseurantalons näytännöllä alkavia iltamia varten (1963).

(Lapin jenkka -tehoste)

TAPSA (v):

Kello on varttia vaille ja pihalla näkyy yksi pariskunta?

KEIKKAKAVERI 1:

Odotetaan. Koko kosmetologikurssi tulee linkkarilla ja vasta viittä vaille!

TAPSA (v):

Niinköhän. Miten täällä on käynyt väkeä viime aikoina?

JÄRKKÄRI:

Aika on heikkoo ollut. Kun rupes teevee näkyyn, niin varsinkin lauantai-illat on ollut aika vaisuu.

KEIKKAKAVERI 2:

Tänään on lauantai.

JÄRKKÄRI:

Ja vaikkei ois lauantaikaan.
Aiemmin oli keskiviikokkin ihan
hyvä, mutta ne on lopetettu.

TAPSA (v):

Se on pojat niin, että nämä
kiertuehommat loppuu. Ei me
pärijätä telkkarille.

Muu esiintyvä ryhmä siirtyy takahuoneeseen.

KEIKKAKAVERI 1:

Rautalanka on nyt muodissa
ja vanha väki kattoo töllöä. Ei voi
mitään. Rupeet soittaa
rautalankaa.

TAPSA (v):

Rautaista lankaa soitan jo, mutta
intiaani on aina intiaani, eikä se
siitä muutu.

KEIKKAKAVERI 2:

Jos nää loppuu – mitäs me sitten
tehdään?

*Keikan myynyt änkyttävä
spiikkeri-mangeri tulee paikalle.*

*Spiikkeri-manageri tsekkaa verhon
välistä.*

TAPSA (v):

Ei musiikki häviä, eikä viihde –
paikka saattaa vaihtua, mutta
yleisöä riittää aina, kunhan teet
hommasi hyvin.

SPIIKKERI-MANAGERI:

Pojatpojatpojat, mitäs pojat? Ei-ei-
ei-ei... eiköhän lyödä tuo
pariskunta lämpimäksi salin
puolella!

TAPSA (v):

Kaksiko niitä nyt on?

SPIIKKERI-MANAGERI:

Kokoko kolmekolmekolme, nyt on
neljä neljä, viis, seittemän...

TAPSA (v):

Seitsemän?

SPIIKKERI-MANAGERI:

Seittemänseittemänseittemän.
Mimi mi Mitens Te ootte noin
vakavana?

KEIKKAKAVERI 2:

Välillä meinaa juuttua pulla
kurkkuun. Keikat loppuu.

SPIIKKERI-MANAGERI:

LIIIIII Loppuuloppuuloppuu! Mut
uutta tulee, uutta tulee.

Tapsatapsatapsa. Mä oon myynyt

Sulle tvratkiertueen. Tavratal.

Tveratlll. Perkele. Tvratlill. Perkele.

TAPSA (v):

Rauhassa vaan.

SPIIKKERI-MANAGERI:

T-a-v-a-r-a-t-a-l-o-k-i-e-r-t-u-e.

KEIKKAKAVERI 1:

Tavaratalokiertue?

KEIKKAKAVERI 2:

Missä siellä lauletaan?

SPIIKKERI-MANAGERI:

HIIII. HIIIIII.....

Tapsa näyttää rauhoittavan eleen.

SPIIKKERI-MANAGERI:

H-y-l-l-y-j-e-n v-ä-l-i-s-s-ä.

KEIKKAKAVERI 1 ja 2:

Hyllyjen välissä?!?

TAPSA (v):

Mä sanoin: Musiikki ei lopu. Klo on tasan, lähdetään irvistämään.

Näyttelevät nopeutetusti koko keikan

9. Kohtaus: Huippu-urheilija ja laulaja

Tulevat keikan jälkeen takahuoneeseen.

TAPSA (v):

Noin sitä irvistettiin.

Tapsa ottaa pullosta huikkaa ja tarjoaa keikkakavereille kertoen tarinaa.

TAPSA (v):

Parhaina vuosina se oli hurjaa. Tänään annettiin kappaletilaus, huomenna tekstin oli oltava valmis ja saman tien studioon.

TAPSA (n):

Eihän tuo pidä paikkansa.

TAPSA (v):

Samalla levytin seittemän muutakin raitaa.

TAPSA (n):

Nyt pistät omias.

TAPSA (v):

Siitä tuli viikossa hitti!

Keikkakaverit nyökyttelevät
ja juovat pullosta.

TAPSA (n):

Sitä kappaletta *tehtiin* viikko, studiossa et pystynyt laulamaan kuin pari raitaa, koska olit juovuksissa. Hitti siitä kyllä tuli – tosin kuukauden päästä.

Tapsa ottaa huikan.

TAPSA (v):

Oo sinä hiljaa.

KEIKKAKAVERI 1:

Enhän mä ees sanonu mitään.

KEIKKAKAVERI 2:

Enkä mä.

TAPSA (v):

En mä teille sanonu.

KEIKKAKAVERI 1:

Kelle sitten, kun ei täällä muitakaan
oo.

TAPSA (v):

Itelleni.

KEIKKAKAVERI 1:

Aha.

KEIKKAKAVERI 2:

Okei..

TAPSA (n):

Mitä sä juot?

TAPSA (v):

Algerialaista halpaa punaviiniä.

TAPSA (n):

Miks?

TAPSA (v):

Selviää sulle aikanaan.

KEIKKAKAVERI 1:

Mikä?

TAPSA (n):

Miksi sä värität tarinoita? Puhut suorastaan paskaa.

TAPSA (v):

Kuule, ei kukaan halua kuulla tavallista tarinaa, vaan jotain suurempaa, jännittävämpää, satua.

KEIKKAKAVERI 1:

Mepä tästä lähetäänkin.. (Lähtee)

KEIKKAKAVERI 2:

Jep... (hiipii perään)

TAPSA (v):

Mites siellä menneisydessä menee?

TAPSA (n):

Kun sais kepin lentämään.

TAPSA (v):

No niin tietysti.

Biisi: Huippu-urheilija

TAPSA (v):

No murheensa on kullakin,
sen tietää jokainen.
Anteeksi kai suonette,
jos omist kertoilen.
On laulutyö tää hupaisaa,
ei ole hommaa hauskempaa,
kuin olla ratoks veikkojen
ja kirkassilmäneitosten.
Laulaa laulun iloisen
ja mennä eellehen.

MOLEMMAT TAPSAT:

Laulaa laulun iloisen
ja mennä eellehen.

TAPSA (v):

Vaan nyt on tullut mulle pulma
vallon hirmuinen.
Minne menen, kunne kuljen,
tapaan miekkosen.
Joka multa kyselee,
kuinkas kunto kohenee?

TAPSA (n):

Tietääks herra reissumies,
et olis aika kukaties:
panna piste lauleluun,
ja suunta urheiluun.

MOLEMMAT TAPSAT:

Panna piste lauleluun,
ja suunta urheiluun.

TAPSA (v):

Oon tuuminut ja tuuminut
mä seikkaa totista.
Ei ole tanssi ruusuilla
jos alan treenata.
Se määrää ajois nukkumaan
ja kaurapuurot popsimaan.
Eipä olis hullummaks
jos päivälläkin kerran kaks,
lenkillekin ennättäy.
Tää ammatista käy.

MOLEMMAT TAPSAT:

Lenkillekin ennättäy,
tää ammatista käy.

TAPSA (v):

On vielä eräs ikävyys,
teen tietäväksi tään.
Ei ole huippu-urheilija
terve päiväkkään.
Jos yhden paikan kuntoon saa,
niin jopas toista pakottaa.

Hän hierottaa ja läähättää,
ja ruuvejansa kiristää.

KAIKKI MIEHET:

Ei huomaa, että löysä nääs,
on ruuvi yläpääs.

TAPSA (V):

Sittenkin: ylös, ulos ja lenkille!

TAPSA (N):

Ei kun väliajalle!

Väliaika

10. Kohtaus: Keihäs irtoaa.

Lontoon 1948 Olympialaisten keihäsfinaali. Tapio Rautavaara valmistautuu heittoonsa ja radio-selostaja selostaa keihäsmiehen (Nuori Tapsa) samanaikaista toimintaa. Vanha Tapsa seuraa

RADIOSELOSTAJA:

Tarkasti Rautavaara mittailee keskittyen vauhdinottorataa hypistellen samalla keihään tarttumakohtaa. Ja kohta, kohta kajahtaa stadionkuuluttajan ääni...

STADIONKUULUTTAJA:

Rautavaara Finland!

TAPSA (v):

Emmä paljon Finlandia siinä ajatellu, vaan sitä vasemman reunan tiukempaa paikkaa. Mä lähin ottamaan vauhtia ja se osu se vasen jalka siihen. Mä oisin voinu vaikka hihkasta siinä: "Se osu!" Emmä edes lentoa paljo seurannu siinä, pidin vaan varani, etten menny kalkkiviivan ylitte.

RADIOSELOSTAJA:

Ja niin irtoaa Rautavaaran keihäs.

Komean korkealle piirtyy kaari...

11. Kohtaus: Sininen uni.

Tapsa ratissa. Yrittää pysytellä hereillä.

Laulun ja puheen sekaista älämölöä.

Autossa on Nukkumatti salamatkustajana.

TAPSA (v):

*On iltamyöhä taipaleella muuan
reissumies enää Suomussalmi,
Pudasjärvi, Pispala ja Voi miten
pieninä palasina onkaan mun
leipäni maailmalla ... yhtään ei
nukuta, ei nukuta, ennen oli miehet
rautaa laivat oli puuta hiio hoi...
ensi viikolla sitten Veteli, Jepua,
Sysmä... puuta ovat miehet nyt ja
laivat ovat rautaa...*

NUKKUMATTI:

Hiio hoi hiio hoi

TAPSA (v):

Nukkumatti ulos autosta.

NUKKUMATTI:

Älä nyt, minä olen sun paras
kaverisi. Olen aina tullut kun kutsut.
Lastenkodissa. Savottakämpällä.
Korsussa. Matkustajakodissa.

TAPSA (v):

Mutta ei auton ratissa! Pitää ajaa
Suomussalmelle asti tänä yönä. On
tavaratalon avajaiset ja
urheiluseuran tempaus.

NUKKUMATTI:

Kahvitarjoilu, tarjousämpäreitä ja
Reissumies Tapsa! Sinne minäkin
oon menossa, niin, sinne minne
sinäkin. Pääseekö kyädissä kun
auto hajos.

TAPSA (v):

Onko sulla auto?

NUKKUMATTI:

Mulla on sininen auto. Ja se ei nyt
surraa näin (*viheltelee Sinisen
unen melodiana*)

*Mummu ja pikkupoika kävelee
paikalle.*

Tapsa lyö jarrut pohjaan.

NUKKUMATTI:

Seis!

TAPSA (v):

Ketä noi on?

NUKKUMATTI:

Sinä neljän vanhana. Ja Eufrosyne.

TAPSA (v):

Eufrosyne-mummu... Nukkumatti,
perkele. Pitäs olla aamulla
Suomussalmella.

NUKKUMATTI:

Oos ny hiljaa kun mummus
laulaa...

EUFROSYNE:

(Kalliolle, kukkulalle säveleellä)

Surman laiva, kuolon pursi,

kyyneleitten kylvömies

laskettihin lainehille

mielin ylpein – kukaties.

Titanik, tuo nimi ylpee

suurempi on loisto sen,

TAPSA:

Tuon minä tunnen. Se on
arkkiveisu Titanikin uppoamisesta.

NUKKUMATTI:

Sinä osait näitä mummusi
laulamia veisuja ulkoa vielä
Tammelan kansakoulussa. Ei
huono. Tuossa Titanic-veisussakin
on 51 säkeistöä.

TAPSA (v):

Minä muistin ne kaikki.

TAPSAT:

*suurin merenkyntäjistä
kuningas oli laivojen.*

PIKKUTAPSA:

Mummu kuule, Äiti tulee pian minut
hakemaan. Siinä kirjeessä luki, voi
mummua! Minä kun olen äidin
kanssa niin mummulle tulee ikävä,
Äiti kun saa asunnon ja työtä niin
heti tulee hakemaan, Äitillä se
vasta on kova ikävä minua, ja
sitten äiti tulee ja äitillä on
kesämekko ja äiti ottaa syliin ja
nukun äitin vieressä, äiti tulee pian,

milloin pian äiti tulee?

EUFROSYNE:

Kohta. Kohtapian.

PIKKUTAPSA:

Ikävä äitiä.

EUFROSYNE:

Älä sure. (*hyräilee pätjän Sinistä unta*)

PIKKUTAPSA:

Nälkä.

EUFROSYNE:

Kaikki järjestyy. (*hyräilee lisää Sinistä unta*)

PIKKUTAPSA:

Mistä tuo laulu kertoo?

EUFROSYNE:

Mummu ei tiedä.

PIKKUTAPSA:

Se on surullinen. Siinä ei selvästi kaikki ei järjesty.

EUFROSYNE:

Lauletaas, Tapio, Titanicista niin
ikävät unohtuu.

MUMMU JA PIKKUTAPSA:

*Kapten Smith hän rauhallisna
ohjas laivaa lastineen.*

*Kaksituhatt' ihmist' hällä
vietävä oli yli veen.*

*Tirehtööri Ismay istui
salongissa miettien:*

*"Voitto kilpailussa meidän
olla täytyy, vannon sen."*

*Riensi kapteenin hän luokse,
wikkoi: "Laske täyttä vaan.*

*Ällös pelkää, ennätystä
huimast alas lasketaan."*

Lähtevät laulaen.

TAPSA (v):

Mummua ei enää oo. Eikä
Titanikkiä. Onko tuota pientä
poikaakaan.

*Ei voi nukkua. Joutuu väistämään luotia,
on keskellä pikkupoikien leikkiä.*

NUKKUMATTI:

Olen länkkäri ja sinä inkkari ja me
ollaan eri puolilla!

TAPSA (v):

Nukkumatti, vieläkö näitä
lapsuusmuistoja...

NUKKUMATTI:

Mielellään esittäisin muutakin
mutta kun on niin rajallinen tuo
ohjelmisto.

COWBOY 1:

Piirittäkää punanahka!

TAPSA (v):

Taistelen viimeiseen
hengenvetoon!

COWBOY 2:

Hähää Intiaanipäällikkö Paskova
Härkä, tästä et selviäkään niin
helposti. Tää on Tammelan
valkosten miesten territoorio. Ja
täällä ei punanahkat metsästä
rotan rottaa tai siis biisonin
biisonia!

TAPSA (v):

Rotat ei oo kenenkään omaisuutta
ei Tammelassa eikä muualla.
Kaikilla on yhtä suuri oikeus

pyydystää rottia ja myydä niiden
hännät apteekkarille.

COWBOY 2:

Punanahkapunikki Paskova Härkä!
Onko äitis naimisissa?

TAPSA (v):

Sill on sormus, tuu huomenna
tähän niin näytän kuvasta!

COWBOY 1:

Missäs sun isäs sitten on?

COWBOY 2:

Nii? Et taida tietää punanahka että
missä isäs on?

TAPSA (v):

Nukkumatti, auta...

NUKKUMATTI:

Ei voi, tää uni jatkuu vielä...

COWBOY 2:

Punanahka on punikki ja äpäpäki
vielä!

TAPSA (v):

Satamakadun muut intiaanit tulee
kohta ja skalpeeraa teidät!

COWBOY 1:

Antaa tulla vaan!

COWBOY 2:

Naamat pannaan aita vasten ja
sitten niskalaukaus! Näin päng
päng!

TAPSA (v):

Isona mulla on jousipyssy ja sitten
katotaan kuka ampuu ja ketä!

COWBOY 1:

Hahhah, punanahkapunikki ei
varmana oo jousipyssyä sulla!

TAPSA (v):

Onpahan! Ja keihäs ja kitara ja
kultamitali! Tulkaa sitten kattoon
kuka pyydystää rotat Tammelasta
ja vaikka Amurista ja Pispalasta ja
Suomussalmeltaki voin pyydystää
kun mulla on siellä aamulla
laulukeikka!

*Tapsa havahtuu unesta ja cowboyt
häipyy. Nukkumatti viheltää Sinistä
unta. Pikkutapsa tulee äidin kanssa.*

ÄITI:

Kuulehan Tapio. Tänään saat äidin
luvalla heittää niin paljon kiviä kuin
haluat.

PIKKUTAPSA:

Ai oikeasti?

ÄITI:

Oikeasti. Saat heittää vaikka koko
päivän.

Pikkutapsa alkaa heittää

PIKKUTAPSA:

Koko päivän?

ÄITI:

Niin.. Tämän harrastuksen takia
olen joutunut maksamaan jo kaksi
kivittämäsi ikkunaruutua,
kattilallisen kalasoppaa ja kätilölle
polkupyörään uuden
takalokasuojan.

PIKKUTAPSA:

Mutta se pisti minua pyllyyn piikillä!

*Iso Tapsa ja Nukkumatti kantavat
Pikkutapsalle lisää kiviä.*

ÄITI:

Isorokkorokotuspiikillä. No. Heitä heitä nyt. Jos kerran pääsit irti sokerista syömällä sitä kilon, niin jospa tämä heittäminen rupeisi riittämään kun saat tehdä sitä niin kauan kuin jaksat.

NUKKUMATTI:

Kauanko heitit.

TAPSA (v):

Puolitoista vuorokautta.

NUKKUMATTI:

Nyt pistät omiasi.

ÄITI:

Tapio, kello on 12, joko riittää?

PIKKUTAPSA:

Ei vielä!

TAPSA (v):

Aamukymmenestä

ÄITI:

Tapio, syömään!

PIKKUTAPSA:

Ei vielä!

TAPSA (v):

Ilta yhdeksään.

ÄITI:

Tapio!

TAPSA (v):

tai kymmeneen.

PIKKUTAPSA:

Lupasit että niin kauan kuin jaksan!

TAPSA (v):

Mutta vasta keskiyöllä äiti sitten
väsähti.

PIKKUTAPSA:

Laulanko äiti sinulle Titanicin
tuhosta?

ÄITI:

Jospas et nyt laulaisi.

Pikkutapsa ja äiti menevät

TAPSA (v):

Äiti oli kaikki mitä minulla oli ja uskallan sanoa, että minä olin kaikki, mitä äidillä oli.

NUKKUMATTI:

(hyräilee Sinistä unta)

TAPSA (v):

Kaunis melodia... kenen keksimä?

NUKKUMATTI:

Sinun. Keksit sen kahden viikon päästä.

TAPSA (v):

Mistä?

NUKKUMATTI:

Omasta päästä.

TAPSA (v):

Onko tuo mun päässä? (*Tapailee melodiaa*) Miten se jatkuu?

NUKKUMATTI:

Sä et vielä tiedä.

TAPSA (v):

Mistä minä nuo sanat keksin?

NUKKUMATTI:

P. Mustapään runosta. Tyttäres lukee sen sulle. Ja Liisa auttaa säveltämisessä.

TAPSA (v):

Jaa. Mikäs laulu se sitten on?

NUKKUMATTI:

Tuutulaulu. Sininen uni.

NUKKUMATTI:

Ja siitä laulusta tulee niin tärkeä, että vanhemmat alkaa laulaa sitä lapsilleen ja ne laulaa lapsilleen ja ne niiden lapsille ja ne sitten niiden lapsille ja ne niiden lapsille ja ne niiden lapsille

TAPSA (v):

Nyt mää viimein ymmärrän miksi mulla aina tulee uni sun seurassas

NUKKUMATTI:

Tapsa, herää, tajuatko, sä olet sitä kautta kuolematon. Et vaan levy,

kuva tai valokuva, tai edes elokuva,
vaan sitä ihtiään! Suullista
kansanperinnettä.

TAPSA (v):

En mää ole mitään perinnettä. Mää
olen reissumies. Ja tarinankertoja.
Ja Tammelan kansakoulun
huonoin hiihtäjä.

*Joukko ihmisiä eri aikakausilta on tullut
näkösale. Mukana Liisakin ja
lastenvaunut.*

NUKKUMATTI:

(osoittelee ihmisiä) Näille
ihmisillehän se on aivan yks hailee
että mikä sinä oot. Tunnen yhden
Tertun, Tertulla oli kolme vuotta
elämästä pelkkää Sinistä unta. Se
sai kaksoset jotka oli hirveän
huonoja nukkumaan. Muu ei
auttanut kuin Sininen uni. Ja Terttu
lauloi. Ja jos ei itse jaksanut niin
laittoi sinut laulamaan kasetilta. Ja
sitten tuo. **Alvar**. Alvar on
miehekäs mies. Alfauros, sanotaan
tulevaisuudessa. Alvarilla on
salaisuus. Kun hän on yksin
järvellä veneessä niin se laulaa

Sinistä unta. Ja silloin se itkee. Ja se tekee tälle alfaurokselle oikein tosi hyvää. Mutta tämä on salaista, tästä ei pidä huudella. Entäs **Marjatta**, Marjatan äidillä on Alzheimer ja jos on huono päivä, niin Marjatta laulaa äidilleen Sinistä unta, niin äiti rauhoittuu eikä pelkää enää että tulee valkomekkoiset naiset sisään olohuoneen ikkunasta ja vie hänet elävältä hautaan. Ja sitten on **Pertti**, Pertti joutui muuttamaan Singaporeen töihin ja siellä on välillä kamala ikävä Suomea. Ja silloin Pertti soittaa Suomeen ja pyytää että äiti laulaa puhelimeen että

Ihmiset laulaa

*Joka ilta kun lamppu sammuu
ja saapuu oikea yö
niin nukku-matti nousee
ja ovehen hiljaa lyö*

*on sillä uniset tossut
ja niillä se sipsuttaa
se hiipii ovesta sisään
ja hyppää kaapin taa*

ja sillä on uninen lakki

*ja sininen, uninen vyö
ja unista jäätelön palaa
se pienillä hampailla syö*

*ja sillä on sininen auto
ja se auto hyrrää näin
surrur, surrur ja lähtee
unen sinistä maata päin*

*ja siellä on kultainen metsä
ja metsässä kultainen puu
ja unien sinilintu
ja linnulla kultainen suu
ja se unien sinilintu,
se lapsia tuudittaa,
se laulaa unisen laulun,*

la-la-lal la-la-lal lal-laa.

12. kohtaus: **KOHTAUS: LIISA MATTOPYYKILLÄ**

Liisa mattopykillä.

LIISA (v):

(katsoo maton raitaa) Vuorossa on sankarin elämänkumppanin puheenvuoro. Suoraan sydäimestä. Oltiin sankarin kanssa yhdessä yli 40 vuotta. Eikä kyllästyttänyt, se oli hyvä elämä. Ja nyt varoitus: seuraavaksi feministinen

kannanotto, sulkekaa korvat jos ei huvita kuulla. Eli: jos joku luulee, että olin sankarin tukena, toimin taustalla tai pysyin rinnalla, niin en ollut mitään näistä. En olisi yksinkertaisesti ehtinyt mitenkään. Oli opiskelut ja työt ja koti ja talonrakennus ja lapset ja minä siinä keskellä, siis en reunalla, taustalla tai rinnalla. Ja tähän päättyy feministinen puheenvuoro, voitte ottaa sormet korvista. Jatkossa tulee sitten ihan vaan yleistä inhimismää. No niin. Meidän perheen riepumattojen perusvärin tarjoaa Oulunkylän Tähti. Sen seuran loppuunkäytetyistä verryttelyasuista on saatu käyttöömmme liioittelematta kymmeniä kilometrejä matonkudetta.

Laulaa

UUSI RIEPUMATTO TUOTIIN
LATTIALLE
MONTA PIENTÄ JALKAA SILLÄ
PIIPERTÄÄ
MONTA KYSYMYSTÄ TEHTIIN
KUTOJALLE

ÄITI MISTÄ SAATIIN RAITA TÄÄ
JA TÄÄ? VASTAS ÄITI, ETTÄ
KUN HÄN MATON LOI
JOKA MATTOTILKKU HÄLLE
TARINOI PALJON VANHAA,
HIUKAN UUTTA MONEN
MUISTON KIRJAVUUTTA
YHTEEN RIEPUMATTOON
KÄTKEYTYÄ VOI

LIISA (v):

Kaikki on käytetty hyväksi. Tuossa
esimerkiksi on minun vanha
kesäkassini. Se oli minulla mukana
Brysselissä
joukkuejousiammunnan MM-
kisojen finaalissa vuonna 1958.

**Alkaa takauma jossa Liisa käy
kesken mattopyykinä.**

*Joukkuejousiammunnan MM-kisojen
finaali Brysselissä 1958. Tapsa valmistau-
tuu ammuntaan, mutta käsi ei tunnu
vakaalta. Liisa on mukana ammunta-
paikalla käsilaukkuineen.*

TAPSA (n):

Nyt ei oo käsi vakaa.

Tapsa ottaa ampuma-asennon uudesta ja ampuu. Nuoli lentää neloseen.

Tapsa ottaa jälleen ampuma-asennon ja tulos paranee.

Liisa pudistaa päätään.

Tapsa virittää jousen, keskittyy ja ampuu.

Liisa laulaa

LIISA (n):

Ihan rennosti vaan.

TAPSA (n):

Nyt en oo tarpeeksi rento. Onkos Liisa siellä kassissa mitään? Annas korkillinen.

TAPSA (n):

Arvasin. Auttaa. Annas Liisa vielä toinen.

TAPSA (n):

Nyt on saatava vähintään kahdeksan.

RADIOSELOSTAJA:

Arvoisat radionkuuntelijat:
joukkuejousiammunnan
maailmanmestaruus on tullut
Suomeen! Porilaisten marssi.

TÄÄ ON PAITA MEIDÄN
ENSIMMÄISEN

VAUVAN. KUOPUS-KULTA VIIMEIN
REPI RIKKI SEN.
TUOSSA KUULTAA KUVA
LEIKKIPUVUN HAUVAN. MYÖSKIN SE
ON OLLUT PERINNÖLLINEN.
TUOKIN LAPPU VIHDOIN VIIMEIN
HYLJÄTTIIN, ENNEN TÄRKEÄ ON
OLLUT, NIINPÄ NIIN.
ETTEI MUUTEN TOIMEEN TULTU,
LASTEN OMA ÄIDIN KULTU SIINÄ
VIHJAA KAURAPUUROLAUTASIIN

LIISA:

Tämä keltainen oli laatukangasta.
Väri vieläkin noin hyvä. Tyttöillä oli
olympiakesänä nämä käytössä.

Olympiakultaa 1948.

*Liisa ja tyttäret (yksi vasta vaunuissa)
parhaimmillaan pyntättyinä. Tytöt
asettelevat nalleja ja nukkeja
kisayleisöksi.*

TYTÄR 1:

Tällä nallella olis vaan
seisomapaikka kun se
olis niin hiirveen köyhäki.

LIISA (v):

Nalle vaan istumaan. Minä maksan. Kohta alkaa toinen heittokierros!

TYTÄR 1:

Mut sillä on tuperkkeli kanssa. Tartuntavaara.

LIISA (v):

No mutta... jos laitetaan sille amerikkalainen tuberkkelin erikoispikahoito. Näin. Nyt se on terve. Asetutaas nyt kuulolle kun kohta alkaa...

TYTÄR 2:

Ei nallee Kultakutrin viereen!
Tuperkkeli on hirveen tarttuva!

LIISA (v):

Ei se tartu enää! Se on hoidettu!
Tytöt hys...

TYTÄR 2:

Nuket hiljaa!

TYTÄR 1:

Oo ite hiljaa

*Tytöt nuket ja nallet eivät saa itseään
järjestykseen*

(Tehoste: vauva itkee)

LIISA (v):

Olkaa nyt hiljaa kaikki! Pyydän!

TYTÄR 1:

Oi. Äiti pyytää. Se meinaa että
äitillä on hermot nyt kireellä. Ja
olympiakuumetta 43 piste 7.

TYTÄR 2:

Milloin on isin vuoro?

TYTÄR 1:

Isi voittoon!

TYTÖT:

Oi maamme Suomi, synnyinmaa...

LIISA (v):

Voi kiltit pienet nyt olkaa hiljaa...

TYTÖT:

Äiti hiljaa! Isin vuoro!

RADIO:

Hän riisuu tynesti valkoisen,
sinikoristeisen verryttelypukunsa,
joka hohtaa kauniisti kentän

Äiti ja tyttäret alkavat eläytyä tilanteeseen omia liikkeitä myöten.

vihreyttä ja juoksuradan punaa vasten. Tarttuu aseeseensa ja kävelee kauas juoksuradan kaarteeseen.

TYTÄR 1:

Niin pitkää vauhtia ei ole ottanut kukaan muu.

TYTÄR 2:

Hänellä on taakkanaan perinteiden raskas paino sekä muun joukkueen epäonnistumisten velvoitus.

LIISA (v):

Mutta ne eivät kahlitse hänen hermojaan, vaan muodostuvat kannustimeksi. Hän aloittaa vauhtinsa ensin verkkaisin askelin, jotka pian kiihtyvät

TYTÖT:

Rautavaara! Finland!

LIISA:

Ei hän paljon Finlandia ajattele. Ajattelee sitä tiukkaa paikkaa siinä

vasemmassa laidassa, että saa askeleensa siihen osumaan. Ja kaikkihan te tiedätte kuinka siinä sitten kävi ja siitä alko melkonen hulina..

Tytöt tuovat puhelinta

LIISA (v):

(puhelimeen) Rautavaaralla. Juu. Kiitos! Kiitos paljon! Tämä on ilon päivä! Niin? Tapio Jyväskylään? Mitalijuhla, hetkinen, minäpä kysyn pääseekö tulemaan...

Työntää päänsä lastenvaunuihin

LIISA (v):

Haluatkos että isä on kotona kun tulee olympialaisista? *(puhelimeen)* Ei hän valitettavasti voi tulla kun on koko päiväksi ajanvaraus neiti Rautavaaralle. Henkistä valmennusta. Niin. Kuulemiin! *(puhelimeen)* Rautavaaralla. Ei pääse, ei voi tulla, on kupletti-ilta Lahdessa, Helismaan kanssa. *(sulkee luurin, puhelin soi, vastaa uudestaan)* Niin? Ai että olisi urheiluliitolle tärkeää. No voi voi mutta ei sille urheilija mitään voi jos liitot kinaa. *(sulkee luurin, puhelin soi, vastaa uudestaan)*

Niin. On TUL:n urheilijoita. Ja sellaisena myös pysyy. Niin. (*uusi puhelu*) Haloo? Esiintymään? Tulee tietysti. Että mitä maksaa? No... korvarenkaat se maksaa. Kiitos. (*sulkee, puhelin, uusi vastaus*) Haloo? Elokuvaan? Maisteri Särkkä maksaa palkan? Tapio tulee. (*sulkee, puhelin, uusi vastaus*) Poliitikalla ja keihäänheitolla ei ole keskenään mitään tekemistä. Sopisitte jo, aikuiset miehet. Näillä ei tarvitse urheilijan päättään vaivata. Eikä laulajankaan. Laulaja laulaa ja urheilija urheilee. Ja vaimo sanoo: kuulemiin.

Liisa laulaa

HUOMAAHAN SEN TÄMÄN TÄSTÄ,
ETT ON ELO VÄRIKÄSTÄ.
KUINKA RIEPUMATTO MUUTA OLLA
VOIS.

LIISA (v):

Tuossa on muuten jalkarätit. Tapio, niin kuin muutkin, sai saappaat, univormun, alusvaatekerran ja kaksi lakanaa, tyynyliinaa ja pyyheliinaa kun hänet kotiutettiin

sodan jälkeen. Ja ne jalkarädit,
tietysti. Ja ne on tuossa.

Kosintaa 1939. Liisa kosii.

TAPSA (n):

(lukee kirjettä sotilaspuvussa)

... kova naimisiinmenovillitys täällä
kaikilla. En kohta enää kehtaa
kulkea ilman sormusta. Kaikki
tuntuvat sanovan, että jos sinä
kaadut, niin minulle ei jää kuin
kihlajaismuistoja. Olisi siis
tehtävä jotain, jos aiotaan...

Nuori Tapsa heittelee kiviä järveen.

Sotakaveri tulee kyselemään

tunnelmia.

SOTAKAVERI:

No?

TAPSA (n):

Vakava tilanne.

SOTAKAVERI:

No?

TAPSA (n):

Se kosi.

SOTAKAVERI:

Ai. No?

TAPSA (n):

Mitä no.

SOTAKAVERI:

No, että... no?

TAPSA (n):

No... niin no.

SOTAKAVERI:

No!

TAPSA (N):

No!

SOTAKAVERI:

No!

TAPSA (N):

No!

SOTAKAVERI:

No sitähan minäkin.

LIISA (v):

Eihän se olisi mitenkään saanut pidetyksi minusta kiinni jos minä en olisi aina välillä puhunut sille järkeä.

Biisi: Kesäilta

Vanha Tapsa tulee Liisan luo.

TAPSA (v):

Mää tästä lähden.

LIISA (v):

Onko sulla eväät matkassa?

TAPSA (v):

On. Savusiika. Ei tarvitse niitä nakkeja taas esiintymisen jälkeen.

LIISA (v):

Tuletko jo yöllä?

TAPSA (v):

Tulen. Ajan itte.

LIISA (v):

Kuules.

TAPSA (v):

No.

LIISA (v):

Olen miettinyt.

TAPSA (v):

No.

LIISA (v):

Että pitääks sun Tapsa nousta joka junaan ja jokaisella pysäkillä pois?

13. KOHTAUS: TAVARATALOKEIKALLA

TAVARATALOKUULUTUS:

Huomio, huomio! Olympiavoittaja
Tapio Rautavaara viihdyttää
asiakkaitamme ruokaosastolla
muutaman minuutin kuluttua.
Huomio, huomio! Viihdetaiteilija
Rautavaara tavattavissa
ruokaosastolla!

TAPSA (V):

Kuulkaas hyvät ihmiset, kun
Aromimokka on nyt armottomassa
tarjouksessa. Tiedättekös, että
tämän tavaratalon johtajalle sattui
pieni vahinko tuolla
Kanariansaarilla. Hän sai nimittäin

auringonpistoksen reissullaan ja tämän pistoksen pökerryttämänä hän antaa minun myydä kuuden markan paketteja neljään markkaan. Ei kun ostamaan! Tuolta sisääntuloaulan luota niitä löytyy!

TYTTÖ:

Tapsa! Saisko nimikirjotuksen tähän vihkoon?

TAPSA (v):

Joo. Tähänkö? Kelles mä laitan?

TYTTÖ:

Ei tartte laittaa nimee. Olis vähän kiire, välitunti loppuu.

Tapsa kirjoittaa nimmaria

TYTTÖ:

Voitko laittaa toisenki?

TAPSA:

Jaa kaverin vihkoon?

TYTTÖ:

Ei kun siihen vaan seuraavalle sivulle.

TAPSA (v):

Mitäs sää kahdella?

TYTTÖ:

No oikeestaan mä tarttisin kuus.

TAPSA (v):

Kuus?

TYTTÖ:

Niin kun me vaihdellaan.

TAPSA (v):

Vai niin...

TYTTÖ:

Ja neljällä Tapsalla saa yhden
Tauno Palon.

TAPSA(n):

Mitä mä täällä teen?

TAPSA (v):

Oon tavaratalokeikalla.

TAPSA (n):

Tässkö on mun tulevaisuus?

Onko tämä esiintyvän taiteilijan,
olympiavoittajan elämä?

TAPSA (v):

No. Kato. Haulit himaan.

TAPSA (n):

Tavaratalossa... vanerilaatikon
päällä laulamassa... pesupulverin
ja kahvin välissä...

TAPSA (v):

Poika. Se on niinku sanotaan.
Pikkuoraville pähkinöitä. Ja
vanerista ne on
palkintokorokkeetkin
rakennettu.

Biisi: reissumies ja kissa

TAPSA (v):

On iltamyöhä taipaleella muuan
reissumies, hän viheltelee
kulkeissaan.

Hän mistä tulee minne menee,
Taivas yksin ties,
On musta kissa seuranaan.
Mut kylmä alkaa ahdistella miestä
hilpeää

Hän kaipaa varmaan kotia ja lieden
lämpimää.

On iltamyöhä taipaleella muuan
reissumies
Hän viheltelee kulkeissaan.

14. KOHTAUS: KEIHÄS ISKEYTYY MAAHAN.eli loppu

Nuori Tapsa heittämässä taas
keihästä heittopaikalla.

RADIO:

Niin lähtee juoksuun Tapio
Rautavaara...keihäs sujahtaa
taakse...

*Vanha Tapsa "kaatuu" näyttämölle samalla
Kun nuori kiskaisee keihään taivaalle*

Lehtipoika tulee.

LEHTIPOIKA:

Kaatuu se sankarikin.

Raksanainen tulee.

RAKSANAINEN:

Ja ei niin kovin sankarillisesti.
Uimahallissa liukastu.

Raksamiehet 1 ja 2 tulevat.

RAKSAMIES 1:

Ei tunnistanu kukaan edes, kuka
tuossa maassa makas.

RAKSAMIES 2:

Ei saatu sankarille sankarillista
loppua..

RAKSANAINEN:

Siksi me muistellaankin sitten
kaikkea muuta kuin sitä loppua..

RADIO:

..Kuuluu kohahdus 80 000 henkeen
nousevasta yleisömerestä...

LIISA (v):

(lukee kirjettä ääneen)...ylleni
laskeutui kuin suuri äänettömyys,
tajusin täydelleen minkä ottelun
olin voittanut.

TAPSA (n):

Voi Liisa, tätä päivää – taas muistin
Sinun optimismisi jota aina koetit
soluttaa minuun kun läikkyvä

luontoni ei jaksanut uskoa. Ilman
Sinua ei olisi tätä päivää!

LIISA (n):

Siitä Sulle tässä ja tällä hetkellä
reilu puristus ja suora avoin kiitos.
Olet kullan arvoinen!

LIISA (V):

Olympiakullan.

TAPSA (n):

Kohisee täällä ympärilläni.

LIISA (v):

Ehkä kohisee sielläkin.

RADIO:

RUTAVAARA! FINLAND!

Biisi: Lauluni aiheet

TAPSA (n):

Mä mistä laulun aiheet saan,
niin moni tiedustaa,
kun kuljen laulun tietä huoletonta.

TAPSA (V):

On helppo käydä vastaamaan,
kun kiertää maailmaa
ja elänyt on vuotta kyllin monta.

MOLEMMAT TAPSAT:

Laulun löytää ja ilmi sen tuoda voi,
jos sen etsijän laulajaks luoja loi.
Ei loput aiheet milloinkaan
jos esille ne saa.
Niin paljon on aihetta lauluun.

LIISA (N):

On laulu katse rakkaimman
ja herkkä ystävyys.
Se suudelma on kauneimmalle suulle.

LIISA (V):

On hehku posken polttavan
ja aitan hämäryys
ja se mi usein kuiskittu on kuulle.

MOLEMMAT LIISAT:

Se on laulu kun rakkaus valloittaa,
se on aihe kun orvoksi jäädä saa.
Tuo kevät laulun riemuisan,
mut surullisen syys.
Niin paljon on aihetta lauluun.

KAIKKI:

On laulun aihe köyhyyskin
ja riemu rikkaitten

ja murhe, mikä polttanut on rintaa.

Tuo laulu ilo räiskyvin

ja jälki kyynelten.

Se myöskin mikä onnemme

on hintaa.

Lyhyt matka on köyhästä rikkaaseen,

lyhyt taival on riemusta murheeseen.

On aihe lapsi pienoinen

ja sauva vanhuksen.

Niin paljon on aihetta lauluun.

Loppu